

2020-06-25

Aktion Rädda Vättern

Till

H.M. Konung Carl XVI Gustaf

Ers Majestät,

I egenskap av ordförande för WWF:s förtroenderåd är Ers Majestät en viktig allierad i arbetet för att skydda svensk natur. Vår förening Aktion Rädda Vättern hoppas nu på hjälp att rätta till ett stort misstag i samband med WWF:s lansering av Fiskguide 2020.

Aktion Rädda Vättern reagerade omedelbart på WWF:s pressmeddelande där budskapet var att ge "grönt ljus" för fisk från Vättern.

"Det är positivt att vi nu kan äta flera insjöfiskar med gott samvete. Flera arter har utvecklats åt rätt håll och en förvaltningsplan har tagits fram för Vätternfisket," meddelade generalsekreterare Håkan Wirtén.

Men den senaste tiden hanteras Vättern och dess fiskebestånd allt sämre. Hotet kommer dels från försvarets verksamhet, dels från planer på att öppna nya gruvor inom Vätterns tillrinningsområde.

WWF:s ställningstagande att ge "grönt ljus" för vätternfisk kommer samtidigt som

- FMV spränger granater i norra Vättern helt nära fiskeförbudsområde. Granatbeskjutningen sker upprepade gånger varje år. Det sker på hösten under rödingens och sikens lekperiod. Det sker flera gånger under vintern/försommaren och nu senast den 2 juni. FMV har tillstånd att årligen skjuta ut drygt 15 ton ammunition i Vättern.
- Flygvapnet skjuter i vattnet strax utanför Enebågens badplats vid Brevik. Strax intill har den enda platsen för näbbsikens lek noterats. Här ansöker Försvarsmakten om att få öka skjutningarna från 1 000 till 69 000 skott per år plus 150 raketer per år. Stridsflyg kommer årligen att flyga upp till 2 150 varv runt sjön, gå ner på låg höjd och avfira sina skottsälvor. Nu senast den 16 juni i år anföll JAS 39 Gripen flygskjutmålet ute i vattnet i 22 omgångar med sammanlagt 357 skott.
- Försvarsmakten ansöker om att femdubbla flygverksamheten på Karlsborgs flygplats invid Vätterns strand. Samtidigt ansöker Fortifikationsverket om att få dränera den brandskumsförorenade flygplatsen och pumpa ut PFAS-förorenat grundvatten till Vätterns vattenskyddsområde. Vättern överskrider redan miljökvalitetsnormen för PFOS med det dubbla och Karlsborgs flygplats är en av de

största punktkällorna. Någon sanering är ännu inte planerad.

- Bergsstaten gav bearbetningstillstånd till en gruva alldeles intill Vättern norr om Gränna. Tack vare miljööverklagandet stoppades tillståndet i Högsta förvaltningsdomstolen 2016. Nu ansöker bolaget på nytt och försöker få länsstyrelsen i Östergötland att ge ett tillstånd trots Natura 2000-reglerna.

Att WWF under dessa förhållande påstår att Vättern och dess fiskbestånd förvaltas väl är mycket olyckligt, för att inte säga cyniskt.

Samtidigt är WWF:s råd: "ÄT GÄRNA" abborre, lake, röding, sik och lax från Vättern inte särskilt välbetänkt med tanke på folkhälsan. De "gamla" miljögifterna ex. vis dioxin och PCB finns fortfarande i vätternfisk i halter över EU:s gränsvärden. På grund av ny forskning vill dessutom EU:s livsmedelssäkerhetsmyndighet EFSA sänka dessa gränsvärden sjufalt. Det borde innebära att även Livsmedelsverket i Sverige skärper sina restriktioner, men så har ännu inte skett.

När det gäller PFOS överskrider Havs- och vattenmyndighetens gränsvärde kraftigt för både abborre och röding. Även när det gäller PFAS vill EFSA radikalt sänka gränsvärdena på grund av ny forskning om dessa kemikaliers hälsofara.

När vi i Aktion Rädda Vättern påpekat detta för WWF har en liten text införts i fiskguiden som uppmanar till att kontrollera Livsmedelsverkets kostråd. Detta är dock tyvärr helt otillräckligt. Inte minst på grund av att Livsmedelsverket inte ger några kostråd alls när det gäller PFAS i fisk, till exempel abborre från Vättern. Kommunerna runt sjön har inte heller någon vägledning att ge när det gäller PFAS-gifter i fisk och kräftor från Vättern.

Aktion Rädda Vättern önskar att WWF drar tillbaka sin fiskguide, gör om den och går ut brett i media och berättar att fisk från Vättern har RÖTT LJUS så länge inte fisken förvaltas bättre och halten miljögifter sjunker till nivåer som forskningen anser ofarliga.

Med detta brev vill vi informera Ers Majestät. Vi tycker det är mycket olyckligt att miljöorganisationer ger motstridiga budskap och hoppas på en snar lösning.

Vänliga hälsningar

Elisabeth Lennartsson

Ordförande Aktion Rädda Vättern

Skogsbrynet, 69692 Askersund

För kännedom till
generalsekreterare Håkan Wirtén, WWF